

Letartóztatták Olteanu kolozsvári tanfelügyelőt

A tanfelügyelőt sikkasztással és hamisítással vádolja a vizsgálóbíró. Drámai jelenetek a letartóztatásánál

(Cluj-Kolozsvár, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári tanfelügyelőségnek felfedezett sikkasztási botrány ügyében már hónapok óta folyamatban lévő vizsgálat ma délután szenzációs fordulathoz érkezett el. Lupu Emil, a tanfelügyelőség hivatalfőnökének letartóztatása után

a késő déli órákban Persescu vizsgálóbíró letartóztatta Gheorghe Olteanu tanfelügyelőt is, akit a hamisítások és sikkasztások értelmi szerzőségével és végrehajtásával vádolnak.

A letartóztatás drámai jelenetek között történt meg és az egész városban óriási feltűnést keltett.

Az előzmények

Az év elején névtelen feljelentés hozta tudomására a közoktatásügyi minisztériumnak, hogy a kolozsvári tanfelügyelőségnek büntető manipulációk folynak a tanfelügyelőség körzetébe beosztott tanítók fizetésével. A feljelentés szerint egyes főtisztviselők nemlétező és nemműködő tanítók neveit hamisították nyugták alá és ezeknek segítségével

hónapról-hónapra hatalmas összeget vettek fel az állampénztárból,

amelyek az egymillió lejt is meghaladják.

A feljelentés alapján a közoktatásügyi minisztérium Banciu Constantin főfelügyelőt delegálta a vádak felülvizsgálására. Az inspektor rövid nyomozás után megállapította, hogy egyrészt nemlétező tanítók fizetését vették fel, másrészt

működő tanítókat rövidítettek meg a kolozsvári tanfelügyelőségnek

és hogy az ilymódon felvett pénzek összege körülbelül megfelel a feljelentésben jelzett sumának. A gyanu közvetlenül Emil Lupu irodafőnök ellen irányult, aki ellen Banciu inspektor bünvádi feljelentést tett a kolozsvári ügyészségnél.

Lupu Emil letartóztatása

A bünvádi feljelentés aktái Persescu Leonida vizsgálóbíróhoz, a II. számú vizsgálati kabinet vezetőjéhez kerültek, aki azonnal bevezette a vizsgálatot. Sorra hallgatták ki a Teleky-utcában lévő tanfelügyelőség főtisztviselőit és az összegyűlt bizonyítékok alapján egy hónappal ezelőtt, április közepén elrendelte Lupu Emil hivatalfőnök letartóztatását. Lupu hangsúlyozta a vizsgálóbíró előtt, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert

ő csak eszköz volt közvetlen felettesei kezében.

akik a hamisításoknak és sikkasztásoknak tulajdonképeni értelmi szerzői. Lupu Gheorghe Olteanu tanfelügyelőt és Porutiu iskolaigazgatót vádolta meg. A vizsgálat most ebben az irányban folytatódott és néhány hét leforgása alatt terhelő dokumentumokat produkált a megvádolt főtisztviselőkkel szemben. A vizsgálóbíró az összegyűjtött aktákat javaslatlétel végett az ügyészség elé terjesztette, ugyanakkor tudomására hozta az ügyet a közoktatásügyi minisztériumnak, amely már

tegnapelőtt elrendelte Olteanu tanfelügyelő és Porutiu igazgatónak állásából való felfüggesztését.

Drámai szembesítés

Dr. Ilea Liviu referensügyész a vaskos, többszáz oldal kitévő dosszié áttanulmányozása után ma délelőtt elkészítette referátumát, amelyben Olteanu tanfelügyelő letartóztatását indítványozta. Az ügyészség előterjesztése alapján ma délelőtt Persescu vizsgálóbíró ismét beidézte Olteanu tanfelügyelőt, akit újlag kihallgatott. Olteanu tagadta, hogy a hamisításokban és sikkasztásokban részt vett volna. A vizsgálóbíró utasítására erre felhozták az ügyészség fogházában letartóztatásban lévő Lupu Emil és szembesítették a tanfelügyelővel.

Lupu szemébe vágta Olteanunak, hogy effektív részt vett a hamisításokban és a pénz felvételében.

Míg a vizsgálóbíró kabinetjében a kihallgatás folyt, egy idősebb, gyászruhás uriaszony várakozott remegve az előszobában: a tanfelügyelő felesége. A szembesítés után Lupu visszavezették börtönébe, a börtönört azonban Persescu vizsgálóbíró visszarendelte szobájába. Előrelátható volt, hogy a letartóztatás meg fog történni.

Letartóztatják a tanfelügyelőt

Egy óra előtt öt perccel végül a vizsgálóbíró elrendelte Olteanu letartóztatását. A tanfelügyelő megrendülten vette tudomásul a vizsgálóbíró végzését, felesége hangos zokogásra fakadt az előszobában, midőn a hir kiszivárgott. Egy órakor egy feldúlt arcú, öszbeacsavarodó hajtu, alacsony termetű embert kísért le a fegyveres börtönőr az ügyészség fogházába: Olteanu tanfelügyelőt. Olteanu meghatottan bucsuzott feleségétől, aki nem birt elszakadni tőle:

— Légy erős! Ereggy haza! Nemsokára

Fél óra alatt söpört el a föld színéről a Missziszipi árja egy várost

Az új árterületről kétszáz ezer ember menekül

(Newyork, május 19. A Missziszipi borzalmas áradása tovább tart. Melville városát az isszonyu áradat fél óra alatt borította el két méterrel a város színe fölött. A városból automobilon menekülőket az örült gyorsasággal rohanó ár utólérte és elpusztította. Az új árterületről közel kétszáz ezer ember menekül. Szerdán este az ár elérte Conkordia városához, mialatt útjában minden falvat elsodort. Egy hét alatt elérkezik az új áradat Neworleansig s akkor a város véglegesen menthetetlen lesz. Eltűnik a föld színéről, mint Melville.

Két eltűnt irka miatt egy szigeti tanítónő félholtra verte Slomovits Gizella 9 éves hadiárját

Dunca tanfelügyelő szerint Mitrofan Miklósné jogosan cselekedett, de a vezetőügyész fel van háborodva, hogy egy nő ilyen brutális tud lenni

(Sighet-Máramarossziget, május 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A felsővisi és nagybányai ismeretes iskolabotrányokhoz hasonló eset tartja most állandó izgalomban Máramarossziget közvéleményét. A felháborító eset középpontjában Mitrofan Miklósné, az első kerületi állami elemi népiskola tanítónője áll, aki szigeti működése alatt már nem először hallat magáról a gondjaira bizott növendékek bántalmazásával kapcsolatban. A legújabb iskolabotrány annál is inkább esik súlyos elbírálás alá, mert egy nő követte el azokat az atrocitásokat.

Mitrofan Miklósné a tanév elején került Szigetre az ókirályságból. Mindjárt az első napokban eddig ott ismeretlen oktatási rendszert vezetett be az iskolában: okkal, vagy ok nélkül, különös előszeretettel

cibálta, majd saját elhatározásából erőszakkal lenyírta a zsidó fiutanolok pajeszét.

A felháborodott szülők természetesen panaszt tettek felsőbb helyen Mitrofan Miklósné „tevékenysége” ellen, de nagy meglepetésükre a tanítónő azzal háritott el magáról minden felelősséget, hogy maguk a zsidó gyermekek kívánták a pajesz eltávolítását. És a felettes tanügyi hatóság ennek a mesének az akceptálásával napirendre tért a dolog fölött.

A múlt hét csütörtökén azután Mitrofanné olyan brutális cselekedetre ragadtatta magát, amelyek aligha akad példája az állami oktatás terén. Csütörtökön délután a második osztály írásbeli dolgozatot készült írni. A füzetek kiosztása közben a tanítónő megállapította, hogy két tanulónak nincs meg az irkája. A tanítónő azonnal kérdőre vonta az osztályt, mire két növendék jelentkezett és azt állította, hogy a füzeteket Slomovits Gizella 9 éves hadiárva lopta el. A tanítónő szigorúan rászólt a kis leányra, aki megszeppenve, de határozottan kijelentette, hogy osztálytársnői nem mondanak igazat. A tagadó válasza a tanítónő dühbe gurult és

állandó zsidózás közben nekiesett az

én is jövök! — mondotta feleségének, majd odaszólt az örnek:

— Gyertünk gyorsan!

Gyors léptekkel, felemelt fejvel ment az ór előtt a fogházba. Az ügyészségi irodában pedig vörös betűkkel odanyomták egy név fölé: Arestat...

Olteanu felügyelő letartóztatása az egész városban érthető feltűnést keltett. Olteanu meglehetősen tekintélynek és népszerűségnek örvendett. A tanfelügyelő a néppárt helyi tagozatának tagja volt és — értesülésünk szerint — a letartóztatást rövidesen a pártból való kizárás is követni fogja. Még a déli órákban felkerestük Persescu vizsgálóbíró, aki a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak:

A vizsgálóbíró nyilatkozata

— Bárha Olteanu felügyelő tagadta a terhére rótt bűncselekményeket, a bizonyítékok alapján hamisítás és sikkasztás vádja alatt elrendeltem letartóztatását. Most a vizsgálat tovább folyik annak megállapítására: ki kezdeményezte a hamisításokat és a sikkasztást és hogy mennyiben érte károsodás a Kolozsme gyében működő tanítókat. Az elsikkasztott összeg nagyságát még eddig nem sikerült pontosan megállapítani, de bizonyos, hogy az megközelíti az egymillió lejt.

Szinaja megirigyelte Eddig Konstanca volt felruházott Monte-Carló engedelemmel vigan fölé féle fajtája. Sikerült is asztalhoz tévedt vendég barlangba teszi a lábát tapasztalattal lesz gazd vizont szegényebb, am és utóvégre ez is vala Szinajában egy lát országban keringő könt nem elegendő Konstan Szinaján — is felállita telepet.

A kamarában, ahol néhány képviselő betér felállításáról szóló javaz a játékbank ellen, h intervenciát a javaslat szinajaiak azonban nem busás haszonnal kecses séget vezettek a belté elserta, hogy a város sincsen városépítési delméből szeretnék S megigérte, hogy a niszterelnöknek. Nincs elnök jó szíve végül i akik végül is megkap Csak az félő, hogy ebből az engedélyből, nap egy másik szegén hatik a betűgymiszta városba betévedt ideg órát, ékszert, mert n ros fejlesztésére.

Cuzára rossz nap szagos választások alk fejtett ki, hogy vagy és szenátort juttatott de erős parlamentt cs érné, ha egyebet nem erőteljes parlamenti e maga ellen. Mert az tulajdonképen Cuza most mindannyian dia fejlődtek fel Cuza ell

A jasi vezér har pártjából és mert van olyan paragrafus, k akik pártjukból kilép cserélnek, megfosztják adványban kérte, h el a mandátumokat. A parlament fejt közü összetételü, külö esetben az idevonatk denseket továbbra is tokában.

Vajjon miért nem grafiust? Azért talán csétlenségétől, hogy a viselők nélkül marad párt abban reményk párt nélkül maradt d volna a pártot néha erősíteni.

Ki lehet az a rej minduntalan felbukk sein? Cuza valahány egy-egy ellenzéki sz — Halgasson, Leonról.

Cuza egyelőre az ki az a Katz Leon, vág vissza, hogy cs képen a sokat emle Akárhogy is leg viselő sürti közbekia hogy Cuza bizonyo séget tett Katz és

Van-e

Játsza el: Was laja? Ez aztán a VÉTZ kiadás. —

* Popa Ilona asszony koncertje. I. Crisan énektanár kiváló tanítványa, Popa Ilona asszony május 25-én, szerdán este 9 órakor koncertet ad a zenekonzervatórium Király-utca 14 sz. alatti termében. Műsoron szerepelnek: Beethoven, Brahms, Dima, Schuhman, Schubert, Mozart és Weber különböző szerzeményei. Zongorán kíséri A. Ronai. Jegyek előre váltathatók Király J. könyvkereskedésében Főter és a koncert estéjén a pénztárnál.

a feleségének, majd

elt fejével ment az örökségi irodában pedig csak egy név fölé:

szatása az egész városra. Olteanu meglehetősen erősnek örvendett. A helyi tagozatának funk szerinti — a lejáróból való kizárás is órákban felkerestük a következő nyilatkozatoknak:

Gyalóbiró nyilatkozata
Gyalóbiró tagadta a terket, a bizonyítékok szítás vádját alatt el. Most a vizsgálat toapítására: ki kezdés és a sikkasztást és osodás a Kolozsme. Az elsikkasztott g nem sikerült ponzonyos, hogy az meg-

Szinéről városi

Melville városát az A városból automo. Az új árterületről a városához, miatt worleansig s akkor e.

Tanítónő hadiárvát

ett, de a vezető ad lenni t teljes negyed-ütött-vert.

kétségbeesetten válét irkát loptam, hanyit tetszik paranbb bántani. akhamar hire futott bérzelmű lakossága, való tekintet nélkül ítélte el a magáról selekedetét. A félyny édesanyja azonban unszolására mert el-Miklósné ellen. Pop orvos látéletet vett üléseiről. A hivata-

jobb arcán több ámadt, a derekáz az egész testrészt agantokkal van

napon tul gyógyulgyógyész, amikor a glátta, a legnagyobb jejezt. Ezzel szemtanfelügyelő munkatűnő kijelentést tette, ban állott megverni ugy tudja, hogy a t és ráfért már a (f. m.)

koncertje. I. Crisana, Popa Ilona aszeste 9 órákor kontórium Király-utca úsoron szerepelnek: Schuhman, Schuönböző szerzeményei. Jegyek előre válttereskedésében Fötérztárnál.

PIL-PUL

Szinaja megirigyelte a dicsőséget Konstanától. Eddig Konstanca volt Románia kizárólagos joggal felruházott Monte-Carlója, ahol nyaranta hatósági engedelemmel vigan folyt a hazardjátéknak mindenféle fajtája. Sikerült is legalisan kifosztani a játékasztalhoz tévedt vendégeket. Aki egy ilyen játékasztalra teszi a lábát, az rendszerint csak egy barlangba teszi a lábát, az rendszerint csak egy tapasztalattal lesz gazdagabb, néhány ezer lejfel viszont szegényebb, amit elnyel a bank és a pinka. És utóvégre ez is valami.

Szinajában ugy látszik azt gondolták, hogy az országban keringő könnyű pénzek lecsapolásához nem elegendő Konstanca és nem ártana felúton — Szinaján — is felállítani egy ilyen pénzvívattvuzó telepet.

A kamarában, ahová parlamenti iniciatívából néhány képviselő betértesztette a szinajai játékbank felállításáról szóló javaslatot, akkora vihar támadt a játékbank ellen, hogy maga a miniszterelnök interveniált a javaslat visszavonása érdekében. A szinajaiak azonban nem adják egykönnyen fel a busás haszonnal kecsegtető tervet és most küldöttséget vezettek a belügyminiszterhez. A küldöttség elsipta, hogy a város roppant szegény, semmi pénz sincsen városépítési célokra és a játékbank jövedelméből szeretnék Szinaját „fejlesztetni“. Goga megígérte, hogy a kérést előterjeszti a miniszterelnöknek. Nincs kizárva, hogy a miniszterelnök jó szíve végül is megessik szegény szinajaiakon, akik végül is megkapják a játékkaszinót.

Csak az félo, hogy veszedelmes precedens lesz ebből az engedélyből, mert ugyanilyen joggal holnap egy másik szegény város delegációja siránkozhatik a belügyminiszternek, engedjék meg, hogy a városba betévedt idegenektől elszedjenek pénztárcát, órát, ékszert, mert nincs máshonnan pénzük a város fejlesztésére.

***

Cuzára rossz napok járnak mostanában. Az országos választások alkalmából akkora propagandát fejtett ki, hogy vagy tizenegy antiszemita képviselőt és szenátort juttatott be a parlamentbe. Egy kicsi, de erős parlamenti csoportot. Sikerült is ezzel elérnie, ha egyebet nem, legalább azt, hogy eléggé erőteljes parlamenti ellenzéket teremtett meg — ön-maga ellen. Mert az antiszemita képviselők, akiket tulajdonképpen Cuzá juttatott be a parlamentbe, most mindannyian disszidensek és egységes frontba fejlődtek fel Cuzá ellen.

A jásii vezér haragjában kizárta a képviselőket pártjából és mert van a választójogi törvények egy olyan paragrafusa, hogy azokat a képviselőket, akik pártjukból kilépnek, vagy más módon pártot cserélnek, megfosztják mandátumaiktól, Cuzá beadványban kérte, hogy volt fegyvertársaitól szedjék el a mandátumokat.

A parlament fegyelmi bizottsága, amely pártközi összetételű, különösképpen nem aplikálta jelen esetben az idevonatkozó paragrafusokat és a disszidenseket továbbra is meghagyta mandátumaik birtokában.

Vajjon miért nem aplikálták a kizáró paragrafust? Azért talán, mert félték attól a szerencsétlenségtől, hogy a parlament antiszemita képviselők nélkül marad, avagy talán titokban minden párt abban reménykedik, hogy hozzájuk lép be a párt nélkül maradt disszidens tábor és egész jó volna a pártot néhány antiszemita vokssal meg-erősíteni.

***

Ki lehet az a rejtélyes Katz Leon, akinek neve minduntalan felbukkan mostanában a parlament ülésin? Cuzá valahányszor nagyobb expozéra készül egy-egy ellenzéki szónok rögtön leszereli.

— Halgasson, mert mindjárt beszélek Katz Leonról.

Cuzá egyelőre azt erősíti, hogy fogalma sincs ki az a Katz Leon, de a parasztpárti Junian azzal vág vissza, hogy csak Cuzá tudja kicsoda voltaképpen a sokat emlegetett Katz ur.

Akárhogy is legyen a dolog, az ellenzéki képviselő sűrű közbekialtásaiból nagyon ugy látszik, hogy Cuzá bizonyos szempontból megint különbséget tett Katz és Katz között.

Van-e Önnek hegedűje vagy zongorája?

Játsza el: Was macht der Maier am Himalaja? Ez aztán az igazi shimmy sláger. MORAVÉZT kiadás. — 36 lejtért mindenütt kapható

A magyar parlamentben megkezdték az olasz-magyar barátsági szerződés ratifikációjának tárgyalását

(Budapest, május 18. Az Uj Kelet tudósító-jától.) A magyar képviselőházban Durini di Rorsa olasz követ és Franco követségi titkár jelenlétében, akik a diplomáciai páholyban foglaltak helyet, megkezdték a magyar-olasz barátsági és döntőbírósi szerződés ratifikációjának tárgyalását. Az üléssteremben a miniszterek közül Bethlen miniszterelnök és Valkó külügy-miniszter voltak jelen.

Illés József előadó jogi és politikai szempontból foglalkozott a javaslattal. Beszédében vázolja a világháború hatását a nemzetközi szerződésekre s a nemzetközi állandó bíróság jövőbeli szerepével foglalkozik. Majd a magyar-olasz szerződés politikai értékeléséről beszél.

Utána Beck Lajos ellenzéki képviselő szó-

lalt fel. A szónok hangsúlyozza, hogy mint ellenzéki is azon az állásponton van, hogy a jelenlegivel hasonló helyzetben és alkalomkor meg kell szünni minden politikai ellentétnek s egy olyan akciót, mint a magyar-olasz szerződés, mindenkinek támogatni kell. Amikor a miniszterelnök ilyen szerződést köt, azt a nemzet nevében köti és a nemzet álláspontját gyöngitené, ha akadnának, akik mereven ellene foglalnának állást. Az új szerződéssel kapcsolatban — mondotta Beck Lajos, — egy előny már is konstatálható, az hogy Magyarország kilépett izoláltságából és aktív szerepet kezdett a világ politikájában. Ezután részletesen fejtegeti, hogy az új szerződés mennyiben módosítja Magyarországot helyzetét a szomszédos államokkal szemben.

Augusztusban összeül Genfben a kisebbségek világparlamentje és a zsidó kisebbségi jogok védelméről tárgyaló konferencia

Az angliai zsidóság a népszövetség elé kívánja vinni a romániai zsidó kérdést. A nemzetiségi kisebbségek világparlamentje statisztikai kézikönyvet akar kiadni az európai kisebbségekről

(Newyork, május 19. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Az amerikai Zsidó Kongresszus és a Párisban székelő Delegation Juive rendezésében ez év augusztus hó 18-án Genfben összeül az a konferencia, amely a zsidó kisebbségi jogok védelméről fog tárgyalni. A konferencián az amerikai zsidó élet huszonöt kiváló reprezentánsa fog résztvenni. A delegátusokat az amerikai Zsidó Kongresszus végrehajtóbizottsága szemelte ki, amely legutóbbi ülésén az alábbi huszonöt delegátus személyében állapodott meg. A delegációt Julian W. Mack amerikai főbíró fogja vezetni, aki első elnöke volt a Zsidó Kongresszusnak, 1919-ben pedig a Delegation Juive elnöke volt. A delegáció tagjai: dr. Stephen Wise, Gustav Hartmann bíró, dr. A. J. Ronghy, Emanuel Hertz, George J. Fox, dr. J. Tennenbaum, Carl Sherman, Max D. Steuer, S. J. Rosensohn, Max L. Holländer, Leo Wolfsohn, Bernard S. Richards, Philipp Wattenberg, Hermann Speyer, Louis Lipsky, R. Gottheil aszszony, Davis Schapira, A. Silvermann aszszony. Hugo Pam bíró, Jacob Ginsburg, Rabbi Baruett, R. Brickner és Rabbi Max Heller lesznek.

A Népszövetség elé

A nyugati államok zsidósága hónapok óta fokozott figyelemmel kíséri egyes keleteurópai államok zsidóságának vitássá tett jogi helyzetét és a megismétlődő zsidóellenes atrocitásokat. Az angol zsidók ligájának ugynevezett „Joint Foreign Comité“-ja tegnap tartott ülésén behatározta a zsidóellenes helyzetét. A gyűlés megállapította, hogy Romániában a zsidóellenes propaganda állandóan fokozódik. A „Joint Foreign Comité“ szerint a jelenlegi román kormány nem zsidóellenes ugyan, de nem elég határozott a zsidóellenes mozgalom leküzdésére. A Comité báró Lionel Rotschild indítványára elhatározta, hogy a romániai zsidókérdést a Népszövetség legközelebbi ülése elé viszi.

Az angliai zsidóság akciója annál érdekesebb, mert azt egyáltalában nem előzte meg intervenció a romániai zsidóság részéről és így ez spontán megnyilatkozása az angol zsidóságnak, amelyről eddig nem is értesítették a romániai zsidó szervezeteknek nem is volt alkalmuk még állástfoglalni ebben a kérdésben.

Augusztusban lesz a kisebbségek világparlamentje

A zsidó kisebbségi jogok védelméről tárgyaló genfi konferenciával egyidejűleg ugyancsak Genfben és szintén augusztus hó második felében ül össze a nemzeti kisebbségek világparlamentje. A kongresszust előkészítő bizottság április 1-e óta állandó permanenciában van Bécsben. Az elmúlt napokban az előkészítő bizottság meghívására a különböző országokból több kisebbségi politikus érkezett Bécsbe, ahol egy szűkebb-

körű megbeszélésre ültek össze. Az ülésen dr. A. Machat képviselő, az ausztriai cseh kisebbségi csoport vezetője elnökölt. Résztvettek az ülésen dr. V. Medinger szenátor (csehszlovákiai német), dr. G. Gündisch (magyarországi német), dr. I. Kaczmarek (németországi lengyel), dr. Flachbart (csehszlovákiai magyar), dr. Izidor Margulies (ausztriai zsidó népszövetségi liga), dr. Korall (bizottsági titkár) és Struad (szlovén) kisebbségi politikusok.

Az ülés megállapította, hogy a kisebbségi kérdés a mai megoldatlan állapotában éppen az európai béke szempontjából a legsürgősebb kérdések közé tartozik. Az összes jelenlévők valamennyi kisebbség szolidaritásának fontosságát hangsúlyozták, amely lehetővé teszi közös akciónak lebonyolítását a genfi kisebbségi kongresszus által lefektetett alapelvekért való harcban.

Statisztikai munkára készül a kisebbségi világparlament

Egyhangulag határozta el az ülés azt is, hogy az augusztus második felében összeülő kongresszus napirendjének legfőbb pontja a nyelvkérdés lesz. Megállapodtak a delegátusok abban, hogy az egyes országok kisebbségei statisztikai téren közös platformon fognak dolgozni. Szakértői alapossggal kidolgozott ankétokat fognak bevezetni és a legsürgősebben kiadják az európai kisebbségek statisztikai kézi könyvét.

A nyelvkérdéssel az ezidei kisebbségi kongresszus permanens bizottsága fog részletesen foglalkozni legközelebbi ülésén. A permanens bizottság a következő tagokból áll: Dr. Josef Wilfan (szlovén képviselő az olasz parlamentben), dr. I. Maspons, J. Anglasell (a katalán nemzeti tanács egykori elnöke), dr. Leo Motzkin (a Delegation Juive elnöke), dr. Paul Schiekmann (lettországi német képviselő), gróf Sierakowszky Stanislaus (németországi lengyel képviselő) és Szüllő Géza (csehszlovákiai magyar képviselő).

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és כשר ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térés tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare

A vizözön

Dráma a megáradt Missziszípiről

A Missziszípi áradása a legnagyobb elemi katasztrófa egyike, amelynek az emberiség az utóbbi évszázadok óta tanuja volt. A japán földrengés méreteiben és áldozatai mennyiségében tekintetében jóval mögötte marad ennek a borzalomnak, amely pokolibb a tűzhalálnál és pusztítóbb a tűzhányók lavinájánál. Dante tollára való jelenetek játszódtak le az árterületen. Az embereket, akik házak tetején kerestek menekvést, az egyre emelkedő áradat mint egeret és apró állatokat nyelte el. Szülők vállakra vették gyermekeiket, hogy utódaik legalább néhány perccel tovább élhessenek. Szerelmesek egymást átkarolva dobták magukat a hullámsűrűbe, sokan, amikor menthetetlennek tudták magukat, mérget vettek be és úgy pusztultak el, megelőzve a vízbefulladás irtó-zatos halálát.

Az áradások azon a vidéken nem tartoznak a ritkaságok közé, de a veszedelem a mostanihoz hasonló arányokat, amióta ott kultúremberek élnek, nem öltött. A Missziszípi áradásai régebben is megisméltódtak és épen ezért hatalmas gátrendszer kiépítésével igyekeztek védekezni az elemek ellen. Amerikában a lelkeket megülte az áradás veszedelme és az újvilág művészete a Missziszípi áradások pszichológiai vonatkozásait elég gyakran ki is aknáztta. Különösen a színpadon foglalkoztak sokat az árvízzel. E színpadi termékek leghatásosabbja közé tartozik H. Berger színdarabja az „Özönvíz”, amely erőteljes drámai atmoszférában bontja ki az áradás miatt való páni félelmet. Az író a cselekmény színterét egy neworleáni bárba helyezte, ahol egymás ellen fenekedő férfiak, az ügyvéd, a meggazdagodott banktisztviselő és a gyanus üzletekkel foglalkozó börtönés a közös veszedelem hatása alatt barátokká válnak.

Alább közöljük a színdarab egyik meghatározó részletét, az első felvonás végéről. Azokat az emóciókat érzékelteti itt az író, amiket a kis társaságban a Missziszípi melletti áradás fölébreszt. A színdarabot a vilnai művész-társulat játszotta tavaly őrési sikerrel Erdélyben és most, hogy szomorú aktualitást nyert, a magyar nyelvű színházak is játszani fogják. A darabot Szabó Imre fordította.

BEER: (Streton felé.) Micsoda orkán tombol kint és micsoda katasztrófa készül! Azt hittem, itt az ajtó előtt pusztulok el! Adjon kérem whiskyt citrommal. Akasza fel, kérem, valahová a felöltömet! Éjszakai sötétség van az utcákon, a villamosok megállottak, nem látni autót és a börtönre sem lehetett eljutni.

(Alulról őrési dörej hallszik.)

O NEIL: Hallották? Megtörtént!

STREETON: Szent isten, mi történt?!

BEER: Bizonyára valami nagy szerencsétlenség. (Veszi kabátját és kifelé megy.)

NORDLING: Mi az, mi az?

HIGGINS: Nem értem az egész dolgot!

LUCY: (Lesiet a balkonról.) Mi történt? Az isten szerelmére, mi történt? Borzasztó! Mit állnak itt, mint a ma született borjak?!

CHARLEY: Viz van, víz! A vizek kiáradtak!

O NEIL: Ó, én tudom, mi van, én értem! A gátak átszakadnak! Itt az özönvíz és kezdődik a vég! Kezdődik a halál!

(Mindnyájan az ajtóhoz futnak. Az ajtó mögül kétségbeesett emberek jajongása hallszik. A bentlévők visszarettennek.)

BEER: Van még egy kijárat!

PHRASER: Menekülni fogok! Én tudok veszedelmekből menekülni! (Az udvari ajtó felé rohan, mindnyájan utána, az ajtó mellett irtó-zatos tülekedés.)

O NEIL: (Mindenkít átharsog.) Akinek drága az élete, maradjon a helyén! Hol vannak a kulcsok Streton? Eresszék le a redőnyöket az ajtókon és az ablakokon. Hol vannak a kulcsok?

STREETON: A kulcsok? Azonnal! Nagy isten, hol vannak a kulcsok, jaj, nem találok!

CHARLEY: Odaadja a kulcsokat, idegesen keresi az ajtókulcsot.

O NEIL: (Kétségbeesetten): Bezárni az ajtót!

A TÖBBIK: (pokoli lármával) Előbb az ablakot! Gyorsan! Jobbra zárni, jobbra! (Streton zárja az ablakot és kuzza az ajtó redőnyét, a bentlévők félelmetes lármája közepette.)

STREETON: Miután lezárta az ajtókat és

az ablakokat, felnéz a plafonra, kezét összekulcsolja). Nagy isten, egy banküzlet van fölöttünk páncélszekrényekkel!

NORDLING: (vizsgálja a padlót és falakat) Beton! Egészen betontól van!

HIGGINS: Nagy halak vagyunk egy szűk hálóban! (Néhány pillanatig dermedt esőnd, majd hörgés és mély sóhajok).

O NEIL: Csönd legyen, uraim! Még nem biztos, hogy elvesztünk. Charley, gyújtsd fel a villanyt, legyen világosság. (Nagyot sóhaj) Legyen világosság! (Charley felgyújtja a villanyt.)

BEER: (kezét tördeli) Istenem, én egyetlen nagy istenem! Jaj, ma este, ma este, ó jaj, ma este!

CHARLEY: Mi van ma este?

BEER: Ma estére van kitézve a lakadalmam. Ó, nagy isten!

O NEIL: Több világosságot, Charley, nappali világosságot! Uraim, még minden jobbra fordulhat! Mister Streton vendéggeljen meg itt mindenkit, szolgálja ki a társaságot, én fizetek!

STREETON: (félősen) De hogy tetszik gondolni, hogy ilyen helyzetben leülünk inni!

PHRASER: Kedves mister O Neil, hiszen minden pillanatban elpusztulhatunk. Nagyon félek!

O NEIL: Csak ígyunk! Az ijedség is el fog mulni!

BEER: Uraim, inkább gondoljunk arra, hogy hogyan lehet innen menekülni.

MINDNYÁJAN: Muszáj menekülnünk! De mégsem... az udvar el van árasztva, az udvar el van árasztva, az udvar víz alatt áll... nem... világért sem... pszt... esőnd legyen! (Hirtelen elhallgatnak.)

LUCY: Csönd legyen, hah! De én nem fogok

ám odahallgatni. Ami itt történik, az megérdemelt, százszor megérdemelt bűnhődés, uri kutyák! Micsoda öröm látni beneteket, akárcsak egereket a csapdában és micsoda boldogság lenne, ha látnám, amint a piszkos, sárga hullámok között fulladoztok, mindnyájan, kivétel nélkül. Hitvány, ronda bestiák!

(Beer oldalt megy, Lucy leroskad és zokog, a többiek összedugják fejüket és csendesen táncszóznak.)

O NEIL: Nyugodjon meg, gyermekem, ne sirjon drágám! (A zibongó emberek felé) Uraim, amilyen igaz, hogy még élek és beszélek magukkal, olyan igaz, hogy velem együtt mindnyájan, akik itt vagyunk, nem fogjuk többé látni isten világát. Halálunk már csak idő kérdése. Kérem önöket, viselkedjenek a rövid néhány óra alatt nyugodtan és elszántan, ahogy az értelmes emberekhez illik és méltó!

PHRASER: (reszkelve, de azért üzleti határozottsággal) Tehát elvesztünk! Mondja kérem, én is?

O NEIL: (Szánakozással, de határozottan) Természetesen én is!

STREETON: (kétségbeesetten) Nem, én így nem pusztulhatok el! Muszáj, hogy értesítem a családomat! (A telefonhoz megy) Halló! Halló! Miért nem felel senki? Halló! Halló! Szent atyám! A telefonhuzalokat eltérte a vihar!

PHRASER: Csönd, csönd! Mi halatszük az utcákon?...

(A szín lassan sötétedik, a szereplők egymás mellé húzódnak.)

MINDNYÁJAN: Psz... psz... psz...! Kívülről tompa zaj és recsegés.)

F ü g g ö n y !

Amerika feltűnő figyelmességet tanúsít a szovjettel szemben

A genfi orosz delegáció utasítást kapott, hogy ragaszkodjék Oroszország elismeréséhez

GENF, május 19. A szovjet-delegáció tegnap azt az utasítást kapta, hogy a nemzetközi gazdasági konferencia összes határozatainak ragaszkodjék Oroszország elvi elismerésének követeléséhez és ha ezt nem teljesítik, hagyja el Genfét. A konferencia körében élénken kommentálják az amerikai delegációnak az oroszokkal szemben tanúsított különös figyelmét, amit azzal magyaráznak, hogy Amerika ki akarja használni az angol-orosz feszültséget és gazdasági kapcsolatokat keres Oroszországgal.

A szatmári vörösgárda vérengzéseinek epilógusa a hadbíróóság előtt

Egy pap és egy főhadnagy meggyilkolásával vádolnak két volt csendőrt

(Cluj-Kolozsvár, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság előtt rövid időn belül a második bűnper került tárgyalásra, amelynek előzményei még az 1918—19 éves forradalmi idők zűrzavaraiba nyulnak vissza. Kilenc évi hallgatás után névtelen és aláírt feljelentések futnak össze a kolozsvári katonai büntetőszékhez, amelyek egy véres emlékeztető, de már régen a feledés homályába boruló zavaros idő rémségeit hozzák ismét napvilágra. Salamon Izrael pere prelüdióm volt ehhez a processushoz, amely ugylátszik, feltartóztatlanul halad tovább a maga útján és ismét felszakítja a sebeket, amelyeket a forradalmi ex-lex, a szabadjára engedett önkény tombolása különösen Erdély lakosságán ejtett.

Salamon Izrael jogi precedens

Miután a hadbíróóság Salamon Izrael perében elvetette a forradalmi büntényekre adott amnesztia-rendelet alkalmazását, tegnap délelőtt letartóztattak Kolozsváron egy nemzetőrt, aki állítólag a forradalmi időkben megölt egy kolozsvári polgárt. Ugyancsak ez a per képez jogi precedenst a most meginduló újabb perek előreláthatólag hosszú sorának is.

Ma délelőtt két csendőri bűnperre volt tárgyalásra kitézve, akiket két gyilkosság elkövetésével vádolt meg a katonai ügyészség. A vádirat szerint 1919 márciusában, közvetlenül a román csapatok bevonulása előtt a vörös gárdához tartozó katonák és csendőrök irtó-zatos kegyetlenségeket vittek véghez Szatmáron és környékén. Papsikó község is véres jelenetek színhelye volt. Itt egy vörös gárdistából álló osztag jelent meg, amelynek soraiban 10 tanu is felismerni véli Stoica György csendőrképlárt és Cioci Joan közlegényt, a per két vádlottját, megrohanták és borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolták Szilágyi Izidor református papot.

A gyilkosság elkövetése után a papot kirabolták, majd a Szamosba dobták. Több, mint egy hónap elteltével Siroienii község határában kivetette a Szamos a pap oszlásnak induló holttestét és megállapították, hogy

a hullának jobbkeze, jobblába, jobbfüle és mindkét szeme hiányzik.

Ugyancsak március hó folyamán Máriaus községből elhurcolták Stefan Muresan főhadnagyot. A vizsgálóbíró előtt kihallgatott tanuk előadása szerint Stoica, aki maga is román származású, a román érzelmeit nyilvánító magyar hadseregbeli tisztre ezekkel a szavakkal támadt rá:

— Na megállj, te hazáruló! Majd ellátjuk a bajodat!

A főhadnagyot elhurcolták és azóta teljesen nyomaveszett.

Elhalasztják a tárgyalást

A román csapatok bevonulása után Cioci Amerikába távozott el, így könnyítve lelkiismeretén az esetleges felelősségrevonások előtt, míg Stoica nyugodt lélekkel ittmaradt, sőt alkalmazást kapott a szatmári vámhivatalnál. A mai tárgyaláson ilyenképen csak az előzetes letartóztatásban levő Stoica jelenhetett meg. Miután azonban a beidéztet tanuk tulnyomó része — főleg a tavaszi földmunkálatok miatt — nem jelent meg, a per tárgyalását június 14-ére halasztotta el a hadbíróóság.

— Ujra Seipel kapott megbízást az osztrák kormány megalakítására. Bécsből jelentik: Seipel tegnap a parlament elé terjesztette a kormány lemondását. A nemzeti tanács újból a lemondott kancellárt bizta meg a kormány megalakításával. Seipel javasolta, hogy Hartleb agrárpártit válasszák meg kancellár-helyettesévé. Dinghofer helyébe, akit tárcanélküli miniszternek ajánlott. Egyéb-ként az eddigi kormány maradna teljes egészében hivatalban.

Rombol

Még nem k

(Orade-Marc) Kelet tudósítójától városának nyugalmi romboló felvonulások el a zsidó lemezavarását követően még felháborítóbb Nagyvárad antisze-

nap éjjel eddig ismeretlen csoportok bezárom, valamint

A tüntetés október 10-án van forgalomtüntetés összefüggésben Hejmann-szinkörbirtartulat működésének pok óta gyanus és a rendőrség bizonyos egységeket zavarni. Tegnap ért, tényleg látni, amelyek gyanus,

nyíltan is ellentmondások a közönség

Minthogy az a színház körül tüntetés nem rendezéseket és a szétoszlottak.

Másik verzió, hogy a nagyváradi visszavonulást követően

a nagyváradi népszámlálási tisztség

Ebben az irántáció folyt a diák

A Teleki-utca bezúzásánál a tüntetést adtak az egyes zsidók politikai felelősen magyarul azonban csak nyomozás lesz igazai okait és ért

A színház körül nem oszlottak szétben a város külterületén és mielőtt a rendezés megkezdődött az utcában levő zsidóknak üvegezését és más kövekkel be

bezúzták a levő zsidó utcán

Az egyik tüntető zsidó terakaját. Minthogy ténél fogva nem félbrettek és ré hogy mi történt plommal szemben kán szintén kihá amikor látta, hogy rombolókhöz:

— Nem szégyentelentik

A kapucinus tüntetők szétoszl

A rendőrség indított be, hogy pítsa. A nyom

semmi pozitív állapított a rend

a tüntetésben és mind a egyidőben ke

A két zsidó hit ismeretlen tette tetést tett.

Marcus prefektabban nyilatkozott prefektus kijelentéséről legnagyobb

Romboló tüntetők bezúrták a nagyvárad zsidó templomok ablakait

Még nem kerültek kézre a rombolók. A zsidó lyceum ablakait is betörték

(Orade-Mare—Nagyvárad, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap éjjel Nagyvárad városának nyugalmát ismét felelőtlen tüntetők romboló felvonulása zavarta meg. Még alig ültek el a zsidó leányegylet estélyének brutális megzavarását követő izgalmak, máris újabb és még felháborítóbb eseményekkel gazdagodott Nagyvárad antiszemita botránykrónikája. Tegnap éjjel eddig még

ismeretlen egyénekből álló tüntető csoportok bezúrták több zsidó templom, valamint a zsidó lyceum ablakait.

A tüntetés okaira vonatkozólag kétféle verzió van forgalomban. Az egyik verzió szerint a tüntetés összefüggésben van a nagyvárad Heimmann-szinkörben vendégszereplő zsidó operett-társulat működésével. A színház körül már napok óta gyanus jelenségek voltak észlelhetők és a rendőrség bizalmas értesülést szerzett arról, hogy bizonyos egyének az előadást meg akarják zavarni. Tegnap este, amikor az előadás véget ért, tényleg látni lehetett itt-ott csoportokat, amelyek gyanus, sőt több esetben

nyilván is ellenséges magatartást tanúsítottak a színházból kijövő zsidó közönséggel szemben.

Mint ahogy azonban ugy a színházban, mint a színház körül erős rendőri fedezet volt, a tüntetés nem robbanhatott ki komoly tettlegességekben és a tüntetők látszólag nyugodtan szétoszlottak.

Másik verzió szerint a tüntetés oka az volt, hogy a nagyvárad romániai bizalmas köreiben visszatetszést keltett az a körülmény, hogy

a nagyvárad zsidóság egy része a népszámlálási íveken magyar nemzetiségűnek vallotta magát.

Ebben az irányban napok óta heves agitáció folyt a diákság között.

A Teleki-utcai zsidó templom ablakainak bezúzásánál a tüntetők állítólag hangosan is kifejezést adtak afölötti felháborodásuknak, hogy egyes zsidók politikai meggyőződésüknek megfelelően magyarnak vallották magukat. Ezek azonban csak verziók. A beindítandó és erőlyes nyomozás lesz hivatva kideríteni a tüntetés igazi okait és értelmét szerzőjét.

A színház környékéről elpárolgó csoportok nem oszlottak szét, hanem a legnagyobb csöndben a város különböző pontjain gyűltek össze és mielőtt a rendőrség beavatkozott volna, megkezdték romboló munkájukat. A Teleki-utcai zsidó templom ablakait, amelyeknek üvegezését csak nemrég fejezték be, hatalmas kövekkel bezúrták. Ugyancsak

bezúrták a Szilágyi Dezső-utcában levő zsidó lyceum épületének összes utcára nyíló ablakait.

Az egyik tüntető csoport a Zárda-utcai ortodox zsidó templomnál is megkezdte munkáját. Mint ahogy a rombolás a dolog természeténél fogva nem ment csendben, az utca lakói felébredtek és rémülten néztek ki az ablakon, hogy mi történik az utcákon. Az ortodox templommal szemben levő kapucinus rendház ablakán szintén kihajolt egy zárdabeli barát, aki, amikor látta, hogy mi történik, lekiáltott a rombolókhöz:

— Nem szégyenlik magukat, az Isten házáat becselenítik meg.

A kapucinus barátak erre a feddésére a tüntetők szétoszlottak.

A rendőrség ma reggel erőlyes nyomozást indított be, hogy a tüntetők kilétét megállapítsa. A nyomozásnak azonban eddig még semmi pozitív eredménye nincsen. Annyit megállapított a rendőrség, hogy

a tüntetésben három csoport vett részt és mind a három csoport pontosan egyidőben kezdte meg az ablakbezúzásokat.

A két zsidó hitközség vezetősége egyébként ismeretlen tettesek ellen bünvádi feljelentést tett.

Marcus prefektus a tüntetésről ma hosszabban nyilatkozott a sajtó képviselői előtt. A prefektus kijelentette, hogy az éjszaka történetéről legnagyobb megdöbbenéssel értesült, an-

nál is inkább, mert a zsidó operett-társulat váradi vendégszereplése nyomán keletkezett nyugtalanság miatt már napok óta fokozott éberséggel és megerősített rendőri osztagokkal ügyelt a város rendjére. Tegnap este is erős rendőri készség szállotta meg a Heimmann-szinkör környékét, mert attól tartottak, hogy a tüntetők meg akarják zavarni az előadás folytatását. Éjjelkor telefonjelentést kért az eseményekről az inspekciós rendőrtisztektől, akik azt jelentették, hogy a zsidó színház előadása véget ért és a közönség rendben és nyugalomban eltávozott.

Senki sem sejtette, hogy a tüntetők a város más pontjain rajtaütésszerűen fogják elvégezni munkájukat.

A mai angol minisztertanács a szovjettel való diplomáciai viszony megszakítása mellett fog dönteni?

London nagyjelentőségű világesemények központjában

London, május 19. Az „Arcos“ ügye egyre inkább dagad nagyjelentőségű külpolitikai eseménnyé, mely végül kifejléében beláthatatlan horderejű világpolitikai változások kiindulópontjának látszik. A „Daily Mail“ értesülése szerint az orosz jegyzék rendkívüli éles hangja az angol kormányt arra az elgondolásra készítette, hogy végleg szakítson Oroszországgal. A lap szerint a ma megtartandó minisztertanács a szovjettel való diplomáciai viszony haladéktalan megszakítása mellett fog dönteni.

Nem valószínűtlen, hogy erre a merész lépésre az angol kormány Doumergue elnök londoni látogatása bátorította fel, akivel Franciaországnak a szovjettel szemben tanúsítandó újabb magatartását beszélték meg. Amennyiben a diplomáciai viszony megszakítása mellett dönt a minisztertanács, úgy várható, hogy Oroszország elszánt retorziós lépéseket fog életbe léptetni Angliával szemben, akihez többé nem fogja diplomáciai viszony fűzni, így elsősorban a távolkeleten fog még intenzívebb angolelles propagandába kezdeni.

Páris, május 19. A londoni találkozón, mint a „Matin“ írja, Chamberlain és Briand elsősorban a

— Éjjel 2 órakor jelezték — folytatta a prefektus — hogy egy tüntető csoport beverte a Zárda-utcai zsidó templom ablakait. Cherebetiu ügyeletes rendőrtiszt nagyszámú legénységgel rögtön kivonult a helyszínre, de mire odaérkezett, a tüntetők már elszéledtek. Ugyanekkor az időben folyt le a többi helyeken is a tüntetés.

— Ma reggel magamhoz kérttem az összes szolgálatban levő rendőröket és főleg arra terjedt ki a vizsgálatom, hogy az egyes örszerek hol tartózkodtak a tüntetés idején. Természetesen, ha konstátálom, hogy bárkinek mulasztása miatt fajult el a tüntetés legszigorubbán fogom az illetőt megbüntetni.

— Egyébként több rendőrtisztviselő ma kiszállt a tüntetés színhelyére és kihallgatta a környék lakosságát, hogy talán ezen a nyomon sikerül a tüntetésben résztvevők kilétét megállapítani. Annyit mondhatok — fejezte be nyilatkozatát Marcus rendőrprefektus — hogy a rendőrség éberem őrködik a renden és a legkisebb kísérletet, amely a rend megbontására irányulna, a legszigorubbán fogja megtorolni.

rajnai csapatok létszámcökkentésével foglalkozott, ami bevezetője lenne a teljes kiürítésnek. Franciaország álláspontja az, hogy június 15-ig, a keleti erődök lerombolásának határidejéig nem akar tudni a kiürítésről. Chamberlain azonban más nézetet van, szerinte a megszállás tekintetében addig is lehet engedelményeket tenni, míg a németek teljesítik az összes megszabott feltételeket.

London, május 19. A Havas-ügynökség szerint Chamberlain és Briand a tegnapi hosszabb megbeszélésen az albán vizzályról és a szovjethoz való viszonyról, valamint a kínai eseményekről tanácskoztak. Állítólag szó esett a tengeri megállapodásról is. E kérdésekben mindkét külügyminiszter álláspontja megegyező. Az antant a jövőben is csak azzal a céllal állhat fenn, hogy fentartsa a békét Európában.

London, május 19. Doumergue francia köztársasági elnök ma elutazik Londonból. Az elnök látogatásával és vele, valamint Brianddal történt tárgyalásokkal kapcsolatban a „Times“ cikket közöl, melyben melegen bucsuztatja az elnököt és hangsúlyozza, hogy az antant-szövetség ma is a legnagyobb jelentőségű, sőt örökéletűnek mondható.

A jövőben elsősorban a belföldi gyárak kapják meg az állami és községi szállításokat

Minisztertanács határozat a közintézmények szükségleteinek fedezéséről

(Bucaresti—Bukarest, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány — ugylátszik — komolyan veszi a belföldi ipar pártolására vonatkozó programját és a védővamos import-tarifá után most újabb fontos intézkedéseket készült foganatosítani ezen a téren. Ez az új intézkedés, amelynek lényege az, hogy az összes közszállításokat a belföldi iparvállalatok kapják meg, sokkal indokoltabb és lényegesen kevésbé sérti az ország többi gazdasági tényezőinek érdekeit, mint a vám-tarifá. Amikor egyedül Erdélyben eddig 26 ezer munkást bocsátottak el a gyárak és május végéig újabb 10 ezer munkás marad kenyér nélkül, amikor a grafikai és nyomdaiparban a munkások 25 százaléka nincs foglalkoztatva, a prahovai petroleumtelepek ebben az évben 20 ezer munkással kevesebbet alkalmaztak, mint tavaly, amikor a szolid zernesti cellulozgyár is bejelentette, hogy 300 munkás elbocsátásával a napi termelést 3 vagonra kénytelen redukálni, — teljesen indokoltnak látszik az a minisztertanács határozat, amely új rendet hoz be az állami és közszállítások terén. Az erre vonatkozó minisztertanács határozat a következőket tartalmazza:

1. A jövőben minden megrendelés az állam, a vármegyék, a községek, az autonóm állami intézmények és közintézetek szükségleteinek fedezésére elvben csakis az országban létező iparvállalatoknál fog történni. Amennyiben a belföldi gyárak képtelenek a megrendeléseket leszállítani, akkor külföldön is meg lehet rendelni a szükséges szállításokat. A megrendeléseket közvetlenül, vagy nyilvános árlejtés útján fogják eszközölni.

2. Azokban az esetekben, amikor az állami számviteli törvény, vagy a közintézményekre vonatkozó speciális törvények rendelkezései alapján a megrendelések közvetlenül történnek, az átvételi árát úgy állapítják meg, hogy a termelési költségeken felül a szállító iparvállalat maximálisan 20 százalékos hasznot kapjon. A termelési költségekhez tartozik minden kiadás, amely az illető cikk előállításánál felmerült, vagyis a nyersanyag és az ezzel járó költségek, a munkabér, a rezsioösszeg, általános kiadások, amortizációk, tartalékolások és adók. Mindezekhez hozzá fogják kalkulálni az iparpártolási törvényben előírt kedvezményeket is.

3. A szállítások árát, valamint a megrendeléseknek a hasonló belföldi gyárak között való elosztásának kvótáját speciális bizottság fogja megállapítani. A bizottság tagjai az érdekelt iparágak két delegátusa és az iparügyi minisztérium megbízottja lesz. A minisztérium vagy az iparügyi vezérigazgatót fogja delegálni, vagy pedig a vállalatokhoz kinevezett kormánybiztost, ahol ilyen van.

4. Az első pontban felsorolt állami és közintézmények minden év elején összeállítani kötelesek az egész éven át szükséges szállítások programját a költségvetési előirányzat, vagy speciális angazsmánok keretein belül. A programba vett szállításokat ezek az intézmények kötelesek a jelen határozatban foglalt rendelkezések alapján odaitélni.

A fenti minisztertanács határozat a „Monitorul Oficial“-ban történő megjelenése napján lép életbe.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek

5687. Ijvár 18.
1927. május 20.

Pöstyén

(Cechoslovakia)

UTIRÁNY:

Halmi-Zsolna-Pöstyén vagy Budapest-Pöstyén (közvetl. kocsis)
A kárpátokban 1000 méteres mélységből előtörő meleg (68° C) kénes iszapthermák: **isziász, köszvény, rheuma és női bajoknál** páratlan hatásúak. Gyönyörűen kiépített modern fürdőhely. A Thermania Palace az összes fürdőkkel egybeépült a legnagyobb kényelmet nyújtja.
— Grand Hotel Royal. Pro Patria népszanatórium etc. Napi pensio lei 230.— feljebb. Információval szolgál: **SINGER LÁSZLÓ** gyógyszerész, Timisoara II., Str. Tegle (Vécsey-u.) 2.

— **A magyar belügyminisztérium megbízottai Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Csátary magyar belügyminiszteri tanácsos és Ernyei miniszteri igazgató Bukarestbe érkeztek, hogy a kettősított Bihar megye adósságának ügyét rendezzék a belügyminisztériummal.

— **A gyulafehérvári antiszemita tüntetés epilógusa.** Emlékeztet még, hogy az elmúlt év januárjában a gyulafehérvári zsidó ifjuság ünnepélyt rendezett, amelyet antiszemita tüntetők zavartak meg. Verekedés támadt, amelynek eredményeképpen két zsidó fiút: Mózes Sándort és Ganz Ferencet a rendőrség letartóztatta, míg a 12—15 tagból álló tüntetőcsoporthoz szabadon engedték. Osaknem egy hónapig tartó vizsgálati fogság után helyezték szabadlábra a két fiatalembert, akiknek ügyében ma délelőtt itélkezett a gyulafehérvári törvényszék. A vádirat lázadással, a hivatalos hatalom képviselőinek tettesleges megsértésével és államellenességgel vádolta meg a két fiatalembert, míg a tárgyalás során a hatalmas vád a karhatalom ellen elkövetett könnyű testi sértéssel zsugorodott össze. A törvényszék 28—28 napi fogsággal fogházra ítélte el a vádlottakat, de a büntetést a vizsgálati kitöltőnek is vette. Az ítéletet úgy az ügyész, mint a vádlottak megfélebbezték.

— **Felrobbantottak egy amerikai iskolát.** Newyorkból jelentik: A Michigan-állambeli Bath városban ismeretlen tettesek az iskolát ekrazitál felrobbantották. Ugyanekkor felrobbantották a tanító és a lelkész lakását, akiket darabokra tépett a robbanás. A romok eltakarításakor egész sereg fel nem robbant dinamitpatront találtak. A romok között szívet indító jelenetek játszódtak le a szülők részéről, akik felismerték halott gyermekeiket. A merénylet okát senki sem tudja. A szomszédos Detroit városból egész sereg detektívet küldtek ki a nyomozás megejtésére, ugyancsak Chicagóból is. A legutóbbi jelentések szerint a bathi iskolarobbanást az iskolakerület iskolamestere, Kehoe okozta, aki a robbanás alkalmával meghalt.

— **Vesztett kutya garázdálkodása Piskin.** Tudósítónk jelenti: Nagy izgalomban, szomorúan végződtek Piskin a május 10-iki ünnepségek. Az elemi iskola előtt, ahol az ünnepély folyt, egy vesztett kutya rohant végig az utcán, mely öt gyermeket s nagy csomó kutyát megmart, míg végül a rendőröknek sikerült ártalmatlanná tenniük. A gyermekeket azonnal a kolozsvári Pasteur-intézetbe szállították.

— **A képviselők fizetésemelést kérnek.** Bukarestből jelentik: A kormányparti képviselők egy küldöttsége ma megjelent Averescu tábornoknál, akit arra kértek, járuljon hozzá a képviselők illetményeinek felemeléséhez, mert a szünetben, amikor nincsenek ülések, fizetésük rendkívül kevés. Azt kérték, hogy inkább az ülések után járó díjat szállítsák le 500 lejre naponként, ezzel szemben a szünetre 6000 lej helyett 20.000 lej havi fizetést kapjanak. Averescu megígérte, hogy tanulmányozni fogja a kérés költségvetési lehetőségeit.

— **Ujabb hamis híradás Nungesserék hollétéről.** Párisból jelentik: Az ir partok közelében egy új palackot fogtak ki, amelyben írást találtak, a következő szöveggel: „Hetvenöt mért-földnyire Irországtól motorhiba következtében lezártunk „Nungesser“. A szakértők ezt az írást is közönséges hamisítványnak minősítik.

— **Achmed Zogu nem akar király lenni.** Rómából jelentik: Egyes hírek szerint Achmed Zogu, az albán köztársasági elnök királlyá akarja magát proklamálni. E hírrel kapcsolatban a Giornale d'Italia arról értesül, hogy Achmed Zogu kijelentette: nem foglalkozik a gondlattal, hogy Albánia királya legyen.

— **Eljegyzés.** Rooz Lulu Huszt és Kratz Hermann dentist Petroseni jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Öregdiák találkozó.** A brassói róm. kath. főgimnázium öregdiákjainak találkozására a rendezőség a meghívókat hetekkel ezelőtt már szétküldötte, jelentkezésre kérvén az intézet minden öreg diákját, akár intézeti vizsgálatot tett, akár rövidebb hosszabb ideig tanult az intézetben. Mivel azonban megtörténhetett, hogy nem mindenhol jutottak el a meghívók, a rendezőség jelentkezésre kéri azokat az öregdiákokat is, akik esetleg meghívót nem kaptak. Bejelentéseket (hány személy jön? szállás? Ebéd és színházjegy?) sürgősen kér a főgimnázium igazgatósága (Liceul r. cat. Brasov, Str. Princ. Carol 29.)

— **Öngyilkosság.** Déváról jelentik: Márk Sándor 35 éves bucezi lakost a padlásán felakasztva találták. A külső jelek öngyilkosságra engednek következtetni. Az ügyészség megadta az eltemetés iránti engedélyt.

— **Betörő egyetemi hallgató.** Bécsből jelentik: E hónap elején Salzburgban a főpostán betörést követtek el. A tettes négy és félezer silinget emelt el és elfogatására megtettek minden intézkedést. Tegnap a tettest sikerült Bécsben egy Michael Dienstl nevű harminchat éves foglalkozás nélküli fiatalember személyében elfogni. Dienstl, akit a büntető hatóságok régebbi viselt dolgai után is ismernek, bevallotta, hogy társa a betörésben Nikolaus Staroch volt, egy huszonkét éves joghallgató, aki az utóbbi időben ívának adta magát és teljesen lezüllött. A rendőrség a megtévedt fiatal embert is kinyomozta és letartóztatta.

— **Elgázolta a vonat.** Dévai tudósítónk jelenti: Montar Oveca cricau napszámósnt az arad-tóvisi személyvonat elgázolta s mindkét lábát tőből levágta. Halálos sérülésével a dévai közorháza vitték, hol pár nap előtt kiszervezték.

Fogadjunk!

Ön sem tudta, hogy a „Swift Messenger Boy“ egy küldőnc díja — jöllehet éjjel-nappal biciklin teljesít szolgálatot — csak **20 leibe** kerül. Iroda: **Póter 18.** — Telefon egész napon és éjjel **700.**

— **Pöstyén és a lej emelkedése.** Valutánk emelkedése folytán fokozott érdeklődés nyilvánul meg Pöstyén-fürdő iránt, mely fürdő kétségkívül csúz, isziász és rheuma ellen páratlanul áll. Az árak tekintetében pedig bátran állíthatjuk, hogy olcsóbb, mint bármely hazai fürdőhely, napi jó pensio már 230 lejért kapható. A vonat-közlekedés is nagyon jó, mivel a határtól közvetlen hálókocsi van Pöstyénbe, s a csehszlovák vasutak a külföldi fürdővendégeknek a visszautazáskor 50 százalékos kedvezményt nyújtanak. Különben legujabban egy speciális diét-kurával, mely a budapesti Korányi-klinikán lett nagyszerű eredménnyel kipróbálva, a pöstyéni kúra eredménye sokkal szebebtőbb. Ezen diét-kúra dr. Soós docens vezetése alatt a Thermania Palaceban lesz alkalmazva.

* **Törvény által** előírt napló és leltár könyvek kaphatók a Bernát papírosáruházban Cluj, Póter 9.

— **Szerelmi gyilkosság féltékenységből.** Dévai tudósítónk jelenti: Solomon Joan felsőkajándi parasztleány szerelemre lobbant Cleja Floruta szintén odaváló szép tizenhétéves leány iránt. A leánynak többen udvaroltak és mindenki udvarlását szívesebben vette, mint a Salamon Joanét, kit szív-fájdalma és féltékenysége arra vitt, hogy a napokban Cleja Florutát szenvedélyes összelobbanás után egy késsel össze-vissza szurta. A leány néhány perc alatt kiszervezték. A gyilkost a dévai ügyészség fogházába szállították.

— **Héber nyelvkör Kolozsváron.** Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja által megnyitott ingyenes héber nyelvkurzus látogatottsága megkívánta már, hogy a haladóknak alkalmuk legyen a folyó beszédet gyakorolni. Ezért a helyi csoport vezetőségének felkérésére Klein Elijáhu tanár szombat délutánonként irodalmi és cionista történelmi előadást tart héber nyelven, amennyi tárgyszakaszt követ. Minden kilátás megvan arra, hogy a helyi csoportnak ez a szép kezdeményezése szorosabban fogja fűzni a héberül tanulókat és a nyelvet már beszélők körét, amely intézményt a látogatók és a jelentkezők növekedésének arányában fokozatosan ki fogják építeni. Ugyancsak itt említendő meg, hogy a helyi csoport újabb elhatározta, hogy a kolozsvári héber óvoda megnyitása érdekében, miután kilátás van arra, hogy az engedély rövidesen elérhető lesz, a legnagyobb áldozatkészséggel minden tőle telhető el fog követni.

* **Az általánosan kötelezővé tett könyvelés** tökéletes megtanulását teszi lehetővé az a **könyvelési tanfolyam**, melyet Falk Dezső autorizált könyvelő létesített. A tanfolyam tizes csoportokba hetenként kétszer fog megtartani, hat hétig tart és 1000 lejbe kerül. Jelentkezéseket felvesznek: Telefon 14—55, 3—25, 4—87, lakásomon Bástya-utca 9. és Bernát papírosáruház.

— **Lóverseny Alsózsukon** Az alsózsuki versenypályán a földmívelésügyi miniszter versenyét rendez a bonchidai méntelep ivadékaiknak osztályozása céljából. A versenyek május 21 és 22-én lesznek délután 3 és fél 6 óra között. A részletes program a következő: **Első nap.** Osztályozó versenyek. 1. Sikverseny félvérű kancák részére. Távolság 3000 m. — 2. Sikverseny Nonius kancák részére. Távolság 3000 m. — 3. Ügetőverseny Nonius és félvérű kanca kettős fogatok részére. Távolság 22 km. — 4. Sikverseny Nonius ménék számára. Távolság 3000 m. — 5. Sikverseny félvérű ménék részére. Távolság 3000 m. — **Második nap.** Döntő futamok: 1. Sikverseny félvérű és Nonius kancák számára, amelyek az osztályozó futamokban e versenyre minősítettek. — 2. Sikverseny félvérű és Nonius ménék számára, amelyek az osztályozó futamok során e versenyre minősítettek. — 3. Ügető verseny félvérű és Nonius mén kettős fogatok részére. Távolság 22 km. — 4. Sikverseny, távolság 2000 m. Saját lovu önkéntesek részére környékbeli lovakkal. — 5. Gátverseny tényleges és tartalékos tisztek számára. Távolság 3500 m., suly 4 és 65 kg. 5 és 65 följebb 72 kg. Teliverek öt kilogramm tulsulyal indulnak. Olyan gátversenyek vagy teep-lechase-ek győztesei, amelyeknek díja magasabb volt 20.000 lejnél, minden nyert díj után 2 és fél kilogramm tulsulyal indulnak. I. díj 18.000 lej II. 8000 lej és III. díj 6000 lej. A versenyen részt vesznek Garoflid és Mircescu miniszterek is.

20%

árleszállítás mellett fest, tisztít, mos a

„CRISTAL“

gőzmosó-, vegytisztító- és kelmefestő-gyár. CLUJ Telefon 500.

Az ország nagyobb városaiban képviselve

Fióközletek: Calea Regele Ferdinand 132.
Piata Mihaiu Viteazul 4.
Str. N. Jorga 2.
Str. Regina Maria 9.
Calea Motilor 49.

K

A lej

Befejezett

(Cluj-Kolozs dósítójától.) Az rég nem volt oly mint ma. A lej zürichi árfolyam már csak 3-10-zát. A piac délel Bukarest minden irányzat kissé en lett és Bukarest Pénzügyi kö hozzák a kormány levőnek mondott Tudvalevő, Averescu miniszter és miniszter között,

Fontos mód tarifában. Uj következő módos son: A bukovina százalékos fuvar földi cukorgyára kilométeres körz ményt. Üres bor termelők által kilogram tényleg kilón felül pedig fuvardíjat. A sa dók ugyanolyan

Egyesült Köz Jelezőbank

Devizák

Zürich ....
Newyork ..
London ....
Páris .....
Milano ....
Prága .....
Budapest ..
Belgrád ...
Bukarest ...
Varsó .....
Bécs .....
Berlin ....

Száz lej ár

A

A

URA
Szenzá

Olcsón szépen, gyorsan, vegyileg **fest** tisztít **Cink Cluj**

Közgazdaság

A lej újabb esését a valutastabilizációval hozzák összefüggésbe

Befejezett ténynek mondják a lej 3 szantimos zürichi alapon való stabilizálását

(Cluj-Kolozsvár, május 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország valamennyi pénzügyi piacán már rég nem volt olyan változó hangulatú, ideges nap, mint ma. A lej a már-már stabilnak hitt 3-30-as zürichi árfolyamról váratlanul esni kezdett és ma már csak 3-10-zel jegyzik Svájcban a román valutát. A piac délelőtt nagyon szilárdan indult és Bukarest minden kapható árut felvett. Délre az irányzat kissé enyhült, estére pedig egészen lanyha lett és Bukarest mint eladó jelent meg a piacon.

Pénzügyi körökben a lej esését összefüggésbe hozzák a kormány tagjai által már folyamatban levőnek mondott stabilizációs tranzakcióival.

Tudvalevő, hogy az elmúlt hét végén egyrészt Averescu miniszterelnök, Manoilescu helyettes pénzügyminiszter és Berlescu ipar és kereskedelemügyi miniszter között, másrészt pedig a Banca Nationala

vezetői között beható megbeszélések voltak a valutastabilizáció kérdésében. Kiszivárgott hírek szerint a kormány tagjai és a jegybank vezetői megegyeztek abban, hogy a lejt 3 svájci szantimos árfolyamon fogják stabilizálni. Ebből kiindulva az a vélemény alakult ki, hogy a lej mostani esését maga a Banca Nationala idézte fel a stabilizációs program zavartalanabb megvalósítása érdekében, mert ettől eltekintve a két-három nap alatt szenvedett 20 pontnyi árfolyamvesztésnek semmilyen reális alapja nincs.

A kormányának és a Banca Nationalának eme elhatározásával a kereskedők és a nagyiparosok általában megvolnának elégedve, kivéve a fásokat, akik három szantimon aluli stabilizálást akarnak, mert a mai kiviteli illetékek és a vasúti fuvardíjak mellett még ezen lejállás mellett is versenyképtelenek a nemzetközi piacon.

Fontos módosítások a vasúti teherárutárfolyamában. Újabbban a CFR vezérigazgatósága a következő módosításokat végezte a teherárudíjszabáson: A bukovinai cukorgyáraknak szánt mészke 20 százalékos fuvardíjkezdőmennyit kap, a többi bel-földi cukorgyárak részére feladott mészke csak 300 kilométeres körzeten belül kapja meg ezt a kedvezményt. Üres boroshordók és kádak, valamint a bortermelők által használt csomagolási kellékek 1000 kilogramm tényleges súlyig a tarif special II., ezer kiló fölül pedig a tarif special IV. szerint fizetnek fuvardíjat. A saját vagonokban szállított boroshordók ugyanolyan tarifa alá esnek, mint a magán-

tulajdonban levő ciszternakocsik. Nyersanyagok — és pedig nyersolaj és pakura — szállításánál a tarif special III. fuvardíjaiból 20 százalékos engedményt ad a vasut, ha a petróleumfinomítóba vannak irányítva. A fűtőtestek, radiatorok június elsejétől a B. osztályú árú szerinti fuvardíjat fizetik.

A kisenevi malmok leállították üzemüket. Kisenevből jelentik: Az összes kisenevi malmok két nap óta nem dolgoznak. Az üzembeszüntetés váratlanul jött és a város egyik napról a másikra kenyér nélkül maradt. Az üzembeszüntetés okául a malmok a jelenlegi, részükre hátrányos maximális árakat hozzák

fel. Az utolsó készletek felhasználásával a pékek tegnap még sütöttek, de a forgalomba hozott kenyér hasznavehetetlen. A malomsztrájk miatt a lakosság körében óriási az izgalom.

Módosítják a bányatörvényt. Bukarestből jelentik: A szenátusban egyszakaszos törvényjavaslatot terjesztettek be a bányatörvény módosításáról. A petróleumvidékek képviselői akciót indítottak azzal kapcsolatban, hogy a bányajogok érvényességét 50 évre emeljék, a szerzett jogokat respektálják, könnyítsék meg a bányajogok elismerési eljárásának formalitásait és a szerzett jogok kutatási területét 20 kilométerre bővítsék ki. A kormány azonban sok tekintetben más állásponton van ebben a kérdésben.

Parlament elé került a szeszgyárak kényszerszindikátusba tömörítéséről szóló törvény. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium elkészítette a szeszgyárak kényszerszindikátus megalakításáról szóló törvényjavaslatot és pedig ugyancsak a bortörvény keretében, amint azt eredetileg tervezték és amint az a szenátusban már keresztül is ment. A javaslatot Averescu miniszterelnök már ellenjegyezte, úgy hogy minden valószínűség szerint ebben a formájában kerül a parlament elé. A módosított törvényjavaslat is fentartja azt az intézkedést, hogy a szeszgyárak termeléseiket csak egy vármegyéenként alakítandó eladási központ útján hozhatják forgalomba. Annyi engedményt tett azonban a szeszgyárosoknak, hogy ezekben a központi bizottságokban ők is képviselve lesznek. A törvényjavaslat továbbá teljesíti a szeszgyárosok régi kívánságát, hogy a szakmai összes vállalatokat egy kényszerszindikátusba tömörítsék. Ez a szindikátus határozná meg, hogy az egyes gyárak évenként hány hektoliter szeszt termelhetnek. A kontingentálás a legutóbbi évek termelési adatai alapján történne. A kényszerszindikátus erélyes küzdelmet folytatna az adózatlanul forgalomba hozott u. n. fekete-szesz kiirtására, ami illegitim versenyt okozott a tisztességes szeszgyárosoknak és okozta alapjában a szesziparnak évek óta tartó válságát. A szeszgyárak kényszerszindikálásával megszűnne a szeszipar súlyos válsága, ha be is zárná az ajtót a szeszüzemek további fejlődése előtt, sőt ezeket egyenesen leépítésre kényszerítené. Más verzió szerint a szenátusban megszavazott szeszjavaslaton a kamara bizottsága olyan mérvű módosításokat eszközölt, hogy mai alakjában nem is hasonlít a szenátusban elfogadott javaslatához. A szeszgyárosok és szesz-nagykereskedők legtöbb kívánságát elfogadták, amennyiben a szesz árusítására vonatkozó összes korlátozásokat törölték a javaslatból.

Csak az április 9-ig feladott árú esnek a régi vámtarifa alá. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter ma a következőket rendelkezte el az új vámtarifa alkalmazását illetően: Mindazok az árú, amelyek április 9-ike előtt indultak el külföldről, április 9-ikét bezárólag, a régi vámitételeket fizetik. Az április 10-től 13-ig feladott árú a pénzügyminiszternél bejelentendők és a miniszter minden esetben külön-külön fog dönteni, hogy milyen vámtarifa alá esnek.

Tőzsde

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		nyitás	zárlat						
Zürich	3265—3275	—	—	491 ¹ / ₄	3270	11029	13678	649 ¹ / ₂	1923 ¹ / ₂
Newyork ...	169—170	520	520	2555	170	573 ¹ / ₂	71085	3376 ¹ / ₂	—
London ...	823—825	2524	2524 ¹ / ₅	12402	825	278425	3451 ¹ / ₄	16387	48531
Páris	670—680	2035 ¹ / ₂	2035 ¹ / ₂	—	667	2247 ¹ / ₂	2781 ¹ / ₂	13230	39175
Milano	940—950	2827 ¹ / ₂	2826 ¹ / ₄	138 ³ / ₄	928	3120	3840	18487	542 ¹ / ₂
Prága	502—504	1539 ¹ / ₂	1539 ¹ / ₂	—	504	1698 ¹ / ₂	210587	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2970—2980	9060	9065	—	2970	—	12392	58975	—
Belgrád ...	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	300	100775	124887	5943 ¹ / ₂	176
Bukarest ..	—	323	310	1525	—	342	424	20 ¹ / ₅	60 ¹ / ₂
Varsó	—	5810	5810	—	18	6410	7944	377 ³ / ₄	—
Bécs	2390—2400	7317 ¹ / ₂	7315	—	2400	8067 ¹ / ₂	—	47537	—
Berlin	4030—4040	12320	12323	—	4035	13592	16844	800	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 310, Páris 1525, Budapest 352, Bécs 42400, Prága 20¹/₅.

A filmkritikai pályázat filmjei

MAGYAR SZINHAZ MOZGÓ

A meztelen asszony

SELECT MOZGÓ

A libanoni kastély urnője

Mindkét film férfi főszereplője:

PETROVICH SVETISLAV

Mindenki vegyen részt ezen az érdekes versenyen.

URANIA MOZGÓ

Szenzációs orosz film

A fekete szerzetes

Megrázó filmdráma Rasputin életéből

Fényképészek, amatőrök

fényképezési cikkeket legolcsóbban a Bernát papirosáruházban szereshetik be. Cluj, (Kolozsvár) Fötér 29.) Kérjen árjegyzéket. A világhírű Imperial lemezek gyári lerakata

**Tavaszi
ujdonságok**

megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruhaza,
Piata Unirii 14.

0
isztit, mos a
AL"
kelmefestő-
Telefon 500.
n képviselve
linand 132.
ezul 4.
9.

K Cluj

SPORT

Megalakult a Haggibbor turisztikai szakosztálya. A Haggibbor sportterjesztő munkájában a város zsidó társadalmának egyre szélesebb rétegeit vonja be működésének körébe. A hét folyamán megalakult a Haggibbor turisztikai osztálya is, amely már vasárnap megkezdi tevékenységét és kirándulások, hosszabb-rövidebb túrák megrendezésével fogja a turisztikus hajlamu sportolók vágyait megvalósításra segíteni. A vezetőség máris elhatározta, hogy vasárnap társas kirándulást rendez a Kányafőhöz. Indulás reggel fél nyolc órakor a City kávéháztól. A kirándulásokat rendszeressé fogják tenni, — a román pünkösdi napjaira a Zichy barlanghoz van tervbevéve egy kétnapos, nagyszabású kirándulás.

A Haggibbor Désen. A Haggibbor kombinált csapata vasárnap Désen vendégszerepel. Ellenfele a Clubul Sportiv „Dej” együttese lesz, amelyet nemrég reorganizált a város agilis polgármestere és amely már eddig is igen szép eredményeket vívott ki.

Ferencváros—Sabaria 3:2 (0:1). Szombathelyről jelentik: A Ferencváros utolsó bajnoki erőpróbiáján csak nehezen győzött a lelkesen és jól játszó szombathelyi csapat fölött, amely az első félidőben a vezetést is megszerezte és a mérkőzés győztesének látszott. Helycsere után azonban a Sabaria fedezetsora kifulladt és nem tudta tartani a FTC által diktált iramot. A budapesti csapat csatársorának akcióképességét mindenesetre károsan befolyásolta Kohut lesántulása. A gólokat sorrendben Schlosser, Dán és Turay, illetőleg Slabovics és Stoffián löették.

Fábián, Fischer és Kovácsi Amerikában maradnak. A Hakoah második amerikai túrája — mint az előrelátható volt — újabb súlyos vereségeket okoz a bécsi zsidó csapatnak. Amerikából érkező jelentések szerint Fábián kapus, Fischer balszélső és Kovácsi centercsatár, akik az új Hakoah oszlopaikat képezték, felmondottak egyesületüknek, nem térnek vissza a csapattal és amerikai egyesületeknél helyezkednek el. A „Morgenzeitung”, a bécsi cionista lapja, a Hakoah hivatalos orgánuma, rezignált hangon ír az újabb vereségekről. Különösen Fábián távozása érinti érzékenyen a Hakoahot, mert az MTK volt tartalék-kapusa rövid idő alatt Ausztria legjobb kapuvédőjévé nőtte ki magát, aki a Hakoah számos diadalának részese volt. Kovácsit könnyen fogja pótolni a Hakoah, viszont mindent elkövetnek, hogy a kitűnő Fischer távozását megakadályozzák.

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok

Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.

Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötéllárak
Gépjármű kötélek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák
stb.

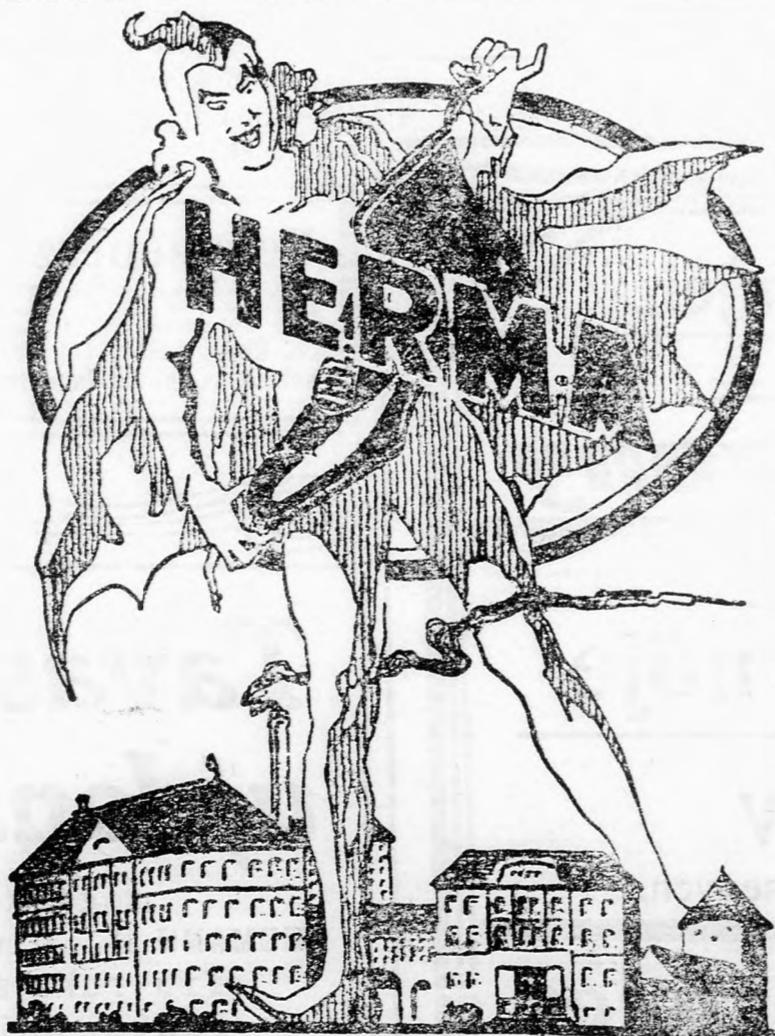
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — **Fiókjai:** Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkét 77 millió lej. — **Affiliált intézetei:** Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. **Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.** Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

Szováta fürdőn a mult évben megnyilt s kitünően bevált **uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyilik.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné,** főrabbiné, Dicsőszentmárton (Dicsőszentmárton)

Első Nagyszebeni Cipőgyár Rt. - Sibiu

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat, R.-T. nyomása, Cluj, Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 10. sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állást keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés le relet csak ugy továbbitunk ha portobélveg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Szerény igényű, perfekt magyar-német, gyors-gép-író, szombat megtartásával félnapos állást keres. Szíves megkeresések a kiadóba kéretnek.

Deutsch-ungarischer Korrespondent, notgedrungen rumänisch, französisch, ernste Kraft, sucht Posten, unter Chiffre eKommerziell gebildet. 2699

Képviselőket

keres a külföldön is magánbank (a cseh-szlovák osztályosors-játék fiókja). Üzletágak: összes bank-üzletek. Leveleket „Nagy kereset” címen a „Faktor” hirdetési iroda közvetít Bratislava, Dunajeska 20.

ערעפנע אײַה דאס ארטה. כשר גאסטרונום און 15 יוני אין באדע מושנאד. עוהר גלאנק
Luduş

Üzletfelosztás miatt egy jókarban levő két-ülékes autó igen jutányosan eladó. Értekezni dr. Sebestyén és dr. Fischer ügyvédek irodájában, Piata Unirii 20. sz. alatt.

Barzel

fierarie vasüzlet

Cluj-Kolozsvár P. M. Viteaz 13.

Telefon 10-43

Fabrica de mobile de fer si alama si articole in masse mari de fer

Eisen-Messingmübel u. Eisenmassenartikel Fabrik

Vas-rézbutor és vastömegcikkék gyára

Gyárt vas- és rézbutort, fakeretű és vaskeretű sodronyt, korlátberendezést és kertibutorokat. Telefon 1831 Állandó nagy raktár. Telefon 1831

Timisoara III., Piata Biseritei No 2.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL”

borotváló por, mely az ország területén **higienia**

szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja, kellemes hatást hagy utána. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL” felírású a valódi. **Mindenütt kapható.** Egyedüli készítője:

Reszling József

fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Satmari egyedárusítója Imperial parfumerie, Calea Traian No 2.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Cluj-Kolozsvár, St. Baro L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

1927 május 21 Szó

Cabin

Kinek jutott volna hogy a postaszolgálat törvényjavaslatba is vegyen? Hetek óta kérések foglalkoztatva a közvéleményt, mert mindenki meg akarja látni a készülő törvényjavaslatot, a paragrafusai, a postaszolgálatnak való biztatás, a kormány így a többszöri szítésénél megszokott zások nélkül, csendesen és minden különösezt az elkészült javaslatot.

Nem ismerjük a végét, csak annyit látunk, hogy a törvényjavaslatban a magyar szenátor felhívja a felszólalás világméretűre valóban a javaslatot lehetőleg és elkerülése nélkül, hogy a posta reorganizációja nem azokon a paramétereken adminisztratív, hanem inkább a rendőri feladatokba.

A magyar szavazatos értelmében vannak a tárgyalás tervezet jogot kíván nek arra, hogy bár más postai küldeményeket, hogy ma ember jogokat szavaz után valóban keres ez az intézkedés. a hírhedt osztrák kabinetnek „Cabinet nem tézmenyesíteni? Lejavaslat készítőjéből az emberi szabadsághoz meg van már miniszánk kíván, hogy „noir” hiányzik az ábrák.

Általános európai ember tületi és meggyásabb foku védelmében állam törvényalkalmaz a levélment a levélment szabadság joga ellentmondásos el. Hihet tizedik esztendejében teljes állapot, amely ritását indokolná, kívánna a levélment. A posta a bizalmas polgárok ezrei üzleti titkát olyan mint a hívő katolikus posta maga erkölcsös hogy a rábizott kezébe nem kerül a kormányhoz az kövé jegecsedett lozásra, hátmögött gárokat. Valószínűleg javaslat nem Ház asztalára, ahonnan benne vannak meg vagyunk győztes kormány fogja szabad rendőrségre vonni ezt az abszurdumot.

Hirdessen az Uj Keletben